

Teie 21.01.2009 nr 1-9/118

Esimees Ene Ergma
Riigikogu
Lossi plats 1a
15165 TALLINN

Õiguskantsler .02.2009 nr 10-2/090183/00900729

Vastus kirjalikule küsimusele

Austatud proua Riigikogu esimees

Täna Teid Riigikogu liikmete Aleksei Lotmani ja Silver Meikari kirjaliku küsimuse edastamise eest.

Riigikogu liikmed A. Lotman ja S. Meikar palusid vastust järgmistele küsimustele:

1. Kas kehtiv õiguslik baas on piisav selleks, et isikute põhiõigused (sh õigus eraelu puutumatus, õigus heale haldusele jne) oleksid sellistes KAPO menetlustes kaitstud? Kui ei ole, siis milliste seaduste muutmist ja täiendamist Te olemasoleva lünga täitmiseks peate vajalikuks?
2. Kas on piisav selgus küsimuses, millised on taolistel juhtumitel isikute menetlusgarantiid suheldes KAPO-ga? Kas näiteks vestlusele kutsutud isikul on õigus teada, millisel teemal temaga suhelda soovitakse ja keelduda vestlusest ning millised võivad olla keeldumise tagajärjed?
3. Kuidas tagada KAPO tegevuse kontrollitavus? Kas KAPO kohustus taolisi "menetlusi" dokumenteerida on piisavalt reguleeritud ja milline on isiku õigus tutvuda tema kohta kogutud materjalidega?

Riigikogu liikmete kirjalikus küsimuses soovitakse minu hinnangut Kaitsepolitsei ameti kui julgeolekuasutuse tegevuse õigusliku aluse piisavusele. Riigikogu liikmete pöördumise ajendiks on erinevates meediakanalites (nt 07.01.2009 saates "Pealtnägija", 08.01.2009 Eesti Päevalehes ilmunud K. Meringi artikkel "Minu tagakiusamise lugu") kajastatud Kaitsepolitsei ameti tegevus noorte loomakaitseaktivistidega vestluste läbiviimisel.

Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 147 lg 1 järgi võib kirjaliku küsimuse esitada Vabariigi Valitsusele või selle liikmele, Eesti Panga Nõukogu esimehele, Eesti Panga presidendile, riigikontrolörile, õiguskantslerile ja kaitseväge juhatajale või ülemjuhatajale selle organi või ametiisiku võimkonda kuuluva üksikküsimuse kohta teabe saamiseks.

Isiku põhiõiguste ja -vabaduste tagamine ja seaduse järgimine on põhiseaduse §-dest 3 ja 14 tulenevalt riigivõimu kohustus. Õiguskantsleri ülesanne on teostada järelevalvet selle kohustuse

täitmise üle kõigis riigivõimu valdkondades. Kaitsepolitseiametile seadusega pandud ülesanded on riigi sisemise rahu tagamise seisukohalt olulised. Sellel eesmärgil Kaitsepolitseiameti teostatud toimingud peavad tuginema seadusele ning olema tasakaalus (proportsionaalsed) isikute põhiõiguste ja -vabaduste riivega, sh nende isikute õiguste suhtes, kelle kohta või kellelt teavet kogutakse. Vastus küsimusele, kas kehtiv õiguslik baas on piisav, tagamaks ühest küljest Kaitsepolitseiametile vajalikud volitused tal lasuvate ülesannete täitmiseks ning teisalt isiku põhiõiguste ja -vabaduste kaitse, eeldab põhjalikku õiguslikku analüüsi, mida 10-päevane vastamistähtaeg kirjalikule küsimusele paraku ei võimalda. Seetõttu arvestan Riigikogu liikmete küsimustes väljatoodu analüüsimise vajadusega oma edaspidises tegevuses. Lõpetuseks märgin, et Kaitsepolitseiameti tegevus julgeolekuasutusena on üldjuhul käsitletav haldusmenetlusena ning isikul on oma õiguste rikkumise kahtluse korral õigus esitada kaebus halduskohtusse.

Lugupidamisega

Indrek Teder